

در آستانه چهارمین سال

در آغاز چهارمین سال انتشار مجله، سخنی کوتاه با مخاطبان فرزانه رواست. بزرگواران صبوری که در این مدت همواره ما را مورد لطف و عنایت قرار داده‌اند و تداوم انتشار مجله را مهون صمیمیتشان می‌دانیم. بر لغزشها و کاستیهایمان توجه دادند و بیش از بضاعتمان تشویقمان نمودند. گذشته مجله با فرازاها و نشیبهایی همراه بوده که آن هم طبیعی می‌نمود. زیرا در حوزه فرهنگ اسلامی، آن هم در کشور ما و بالاخص در حوزه شیعه، سنت نقادی بدین گونه جدید می‌نمود و کمی تجربه، بالمآل ما را به فراز و نشیبهایی می‌کشاند، ولی تلاش ما آن بود که مسیر تعیین شده خود را حفظ کرده و از همه چیز گویی بپرهیزیم. اهمیت راه انتخاب شده روشن بود، گرچه با تأکيدات و توجهات شما بزرگواران بیشتر بر آن مصمم و دلگرم شدیم. در این راه برخی از نویسندگان و یا مراکز نشر آزرده شدند و برخی که بر صداقت و خیر خواهی کار واقف بوده و نقد را دلیل بر اهمیت و ارزش کار خود می‌دانستند از ما قدرشناسی کردند، و آنچه امروز دست اندرکاران مجله بر آن تأکید دارند، ادامه راه با تمامی مشکلات است. زیرا بررسی آثار بر آمده از انتشار مجله نشان داد که با تمامی کاستیها، باعث توجه و دقت بسیاری از مذهبی نویسان کشور شده است و زمینه را برای تحمل نویسندگان مذهبی در برابر نقد فراهم آورده است. بوده است که برخی از مؤلفان از عدم پرداختن مجله به نقد کتاب و یا اثر آنها شکوه داشته‌اند و این خود نویدی است که یکی از اهداف مجله در حال تحقق است. گرچه بعضی از پر نویسندگان و یا ... نویسندگان هم شدیداً از نقد مجله بر آشفتند و ما را به همه چیز اطعام فرموده‌اند.

با انتشار یک اثر به نام دین نویسنده خود را در معرض قضاوت دیگران قرار داده است و جامعه حق دارد در مورد این اثر که به عنوان تغذیه فکری و روانی او نشر می‌یابد، اظهار نظر کند. نویسنده توجه دارد که کتاب و یا اثر او به منزله کالایی است که برای تأمین یکی از نیازهای جامعه عرضه می‌شود و لازم است که بهترین و سالمترین باشد و ناقدین هر فنی گذشته از تأثیری که در بهسازی و رشد آن بر عهده دارند حافظین این حق عمومی جامعه هستند و این نکته ای روشن است که نقد اثر غیر از نقد مؤلف است و ما همواره در مقابل دانشمندان و فرهنگدوستان بزرگوار سر تعظیم فرود می‌آوریم و بر همت و پشتکار آنها که با تمامی مشکلات - که بر بسیاری از آنها خود واقف و درگیر آیم - در این مسیر پای نهاده‌اند آفرین می‌گوییم و از این باب که گاهی با همه توجه ای که داریم، برخی از نیشهای قلم به طرف نویسنده ای می‌چرخد سخت شرمنده‌ایم، ولی اگر این سنت حسنه را - که تمامی بر آن اقرار داریم - از روی خیر خواهی تلقی کنیم و آن را به عنوان مقابله با نویسنده و یا کم اهمیت جلوه دادن اثر تلقی نماییم، بسیاری از گلایه‌ها خاتمه خواهد یافت.

در آغاز چهارمین سال و در ادامه این سخن اشاره به چند نکته کوتاه لازم است:

۱- برخی از نویسندگان در قبال نقد، ما را به جهتگیریهای خاصی متهم کرده‌اند و پرداختن به اثر آنها را ناشی از آن می‌دانند، در حالی که ما نیک می‌دانیم اختلاط کاری این گونه به اغراض سیاسی یعنی نابودی هدف مجله. ما در آغاز راهی هستیم که بسیار فراتر از سلاطین سیاسی است و تمامی دست اندرکاران مجله بر آن متفق هستند و خود مجله نیز گواه صادقی بر این مدعاست حال ممکن است برخی به جهت اصرار بر مخفی نگاه داشتن نواقص خود از این حربه استفاده کنند. البته ما تلاش کرده‌ایم حتی چشم بر کاستیهای خود نیز فرو نیندیم و هر آنچه بر پاکیزگی راه می‌افزاید بعینه درج نماییم، حتی اگر متوجه خود ما باشد و شایسته آن است که - از روی خیر خواهی و حساسیت راهی که در پیش است و وظیفه تمامی مؤلفان و نویسندگان مذهبی است - همگی تلاش نماییم تا نقد را به جایگاه

حقیقی آن بنشانیم. زیرا در آن صورت است که در میدان تالیف و تولید اثر دینی فقط صاحبان توشه و صلاحیت وارد خواهند شد و هر کس به خود اجازه نخواهد داد به نام دین و فرهنگ هر چیزی را منتشر کند. البته مجله کمتر امکانات اندک خود را با پرداختن به آثار تنک مایه صرف خواهد کرد و بیشتر آثار ارزشمند و پربار را بررسی و تحلیل خواهد کرد.

۲- در طول فعالیت مجله برخی از نویسندگان، که آثارشان مورد نقد قرار گرفت، در مقام پاسخ بر آمدند که مجله نیز با کمال رغبت به نشر آنها اقدام کرد، ولی در اینجا نکته ای گفتنی است و آن اینکه مجله آنچه در مقام پاسخ نقد نگاشته می شود و مستقیماً به نقد ارتباط دارد منتشر خواهد کرد تا خواننده بتواند مطالب را تعقیب کرده و حقیقت را دریابد. اما برخی از عزیزان در مقام پاسخ به حواشی و مسائلی پرداخته اند که با نقد هیچگونه ارتباطی ندارد و طبیعی است که دست اندرکاران مجله حق دارند که مطالب زائد و یا بی ارتباط به نقد را حذف نموده و قسمتهای اصلی را که در جواب نقد آمده است انتخاب نمایند. مواردی اتفاق افتاده است که نویسنده پس از نقد اثر خود بر آشفته و یا بدلائل دیگری صفحات بسیاری را قلمی کرده و اصرار داشته که عیناً و بدون دخل و تصرف چاپ شود و گاهی هم، ما را به قانون و یا ... تهدید فرموده است. در حالی که فقط یک و یا دو پاراگراف از آن به نقد ارتباط دارد و طبیعی است مجله صحنه مشاجرات و یا گلایه و پرخاشهای شخصی نیست و در بسیاری از موارد به صلاح خود نویسنده هم نیست که پاسخی این گونه از او نشر یابد. بنابراین متواضعانه از نویسندگان و مؤلفان تقاضا می کنیم که پس از انتشار نقد اگر پاسخی دارند برای مجله ارسال دارند و مستقیماً و بدون حاشیه به همان موارد نقد شده پاسخ دهند. در غیر این صورت ما را شرمند خواهد کرد.

۳- انتشار چند ساله آینه پژوهش در یک وادی متروک و ناهموار، خوشبختانه جسارت برخی از دیگر مطبوعات حوزوی و یا غیر حوزوی را نیز برانگیخت و دیده شد که بعد از انتشار چند شماره از مجله برخی از مطبوعات نیز به این خدمت در لابلای اهداف خود پرداختند ما از گسترش این فرهنگ بسیار خوشحالیم و آن را در مسیر تحقق اهداف مجله ارزیابی می کنیم، ولی نکته ای گفتنی است که بیشتر مطبوعات حوزوی مخاطب ما هستند: اگر کمی به گذشته و هنگامی که آغاز تولد این نشریه بود برگردیم، حدود یک سال قبل از آن مطالعات اولیه مجله آغاز شد و جلسات متعددی برگزار گردید و آینه پژوهش براساس انجام یک رسالت و برای رفع کاستیهای مشخص و برای مخاطب و خواننده ای معین منتشر گردید که برخی از آن را در سر مقاله ها و یا برخی از مقالات بر شمرده ایم. بنابراین آینه پژوهش هدفی تعریف شده و محدوده ای معین را برای خود پیش بینی کرد و در آن مسیر در حرکت است. دیده شد که برخی از مطبوعات حوزوی پس از چندی از انتشار آینه پژوهش به کارهایی همانند پرداختند، در حالی که موضوعات و مطالب بر زمین مانده بسیار زیاد است. حال یا به دلیل روشن نبودن موضوع و یا هدف مشخص و یا به دلایل دیگر، بدون آنکه حساسیتی داشته باشیم تمامی این عزیزان را همکاران صمیمی و همراهان خود می دانیم و تلاش آنها را ارج می نهیم ولی شاید مناسب آن باشد که هر کدام به طرف موضوعی خاص و برای تأمین هدفی بر جای مانده حرکت کنند و مجموعه رسالت حوزه مد نظر باشد. ابعاد ناکاویده و میدانهای خالی بسیار است و اندکی تفکر و برنامه ریزی لازم، و در آن صورت است که مطبوعات حوزوی با حرکتی تخصصی تر، نقشی اساسی و مشخصتر بر عهده خواهند داشت.

امید است که چون گذشته همواره مورد لطف فرزندان و خیر خواهان باشیم. تذکر کاستیها و ارائه رهنمودها و مساعدتها را بر دیده خواهیم گذاشت.